Մանզումէի Էֆքեար սէնէ-ակ 300 նիւսխէ փէրիլիպ, սէ-նէվի գէր յէրէր, իսթիւսնպոյ խ-չին կէլէր ագռէ 250, վէ ալ-թը պալըզը 125 ղրշ. վէ թաշ-բալար իչին բօսթա փարասը տախի իչինէ օլարագ, սէ-նէվի գէյրէթի սաղ ագռէ 250 վէ ալթը պալըզ տախի 125 ղրշ. օլաճագ տըր։

Վէ պէհէրանիւսխէսի 40-ար փարահա սա թէլլաճագ տըր։

Մանգումէի Էֆքեար

ՄԻՍՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

Իպանիթքն պէհէր սաթրը իչին պ'էրինճի սէ թատա 3, թքինճի սէ Քատա, 2 վէ թ-չինճիւ վէ սայիր տէֆթարքն տա 1էր ղրշ. այնաճագ տըր։

Մէքթուպ վէ սայիր, Պէյ-օղլունա Ջօղրու-եօլտա 407 նի մէրթլու խանէտէ Լէ-Վընթ Հէրբլէտ թաղա-նէսինէ Կարապէտ Ց. Փա-նոսեան իմզինէ կէօնտէրիլէ-ճէք տիր։

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՍԷՆԷ ՀՏՀ ՐԱՄԱԶԱՆ ՀՀ 1869 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 13 ՇԻՄԱ ԻՐԹԷՍԻ ՍԱՂԱՀ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 25 ՆԻՄԷՐՕ 1106

ԻՍԹԱՆՊՕԼ 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԻԼԱՆ

Թաշրալարա ղազէթա կէօնտէրտիքտէն սօնրա, փարասընը Թահսիլ իթմէքլիքտէ, չօղ տէֆա կիւճլիւք կէօրիւմէքտէ օլտուղտան պաշգա, պիր չօղ տա վագրթ սարֆ իտիմէսինէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլմագտա օլտուղունտան, պու կիւնտէն պաշլանարագ, բէշինան փարասը կէլմէտիքճէ, թաշրալա-րա հիչ պիր եէրէ ղազէթա կէօնտէրմէմէքլիյէ, քէնտիմիզճէ գարարը դավի իյէմիշ օլտուգտան պաշգա, 1870 սէնէսի տուխուլինէ գատար, պօրճունու կէօնտէրէրէք, հիսապընը թէմիզլէմէյէնլէրին ղազէթալարընը քէմէքլիյէ տախի գարար վէրմիշիզ տիր։

Զաթէն էվրօպալըլար պու կիւճլիւիւ թէճրիւպէ իլէ պիլտիքլէրինտէն, վիրէսիյէ պիր նիւսխէ պիլէ ղազէթա կէօնտէրմէմէքլիյի ատէթ իյլէմիշլէր տիր։ պիղ իսէ, պինլէրճէ ղուրուշ փօսթա փարասընը տախի պիր թագըմ քիմէնէլէր իչին իւսթէ վէրտիքտէն սօնրա, չու նասիհաթ վէ էօրնէյի ալմըշըզ տըր։

Պիրտէ չունու պէեան իտէրիզ քի, կէ-րէք Թաշրալարտա վէ կէրէք Իսթանպօլտա փարասըզ օլարագ ղազէթա կէօնտէրմէքտէ օլտուղումուզ ղաթլար վէ մէքթէպլէր թա-րաֆընտան, ղազէթամըզ թարաֆլարընա կիտիպ կիթմէմէքտէ օլմասընը պիլէմէտի-կիմիզտէն, քէզալիք 1870 սէնէսի իպթի-տասընա գատար, թահրիրէն թարաֆըմը-զա պիլտիրմէլէրինի ըէճա իտէրիզ։

Պազը ժահէլլէրէ ղազէթամըզընն կիւնիւ-տէ կիթմէտիկինտէն, վագրթ վագրթ թէ-չէքքի օլունմուշ, վէ իճապը իճրասընա պագըմըշ իսէ տէ, չօղ տէֆա կիւնիւնտէ խապէր վէրիլմէյիպ, պիր գաչ հաֆթա, վէ հաթթա պազէն պիր գաչ այ սօնրա խապէր վիրիլմէքտէ տիր։ իմտի պունտան սօնրա կիւնիւնտէ խապէր վիրիլմէքլիյէ միւսարա-ֆաթ իտիլմէսինի ըէճա իտէրիզ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ՀԱՄԻԷԻ ՄԷԱՐԻՖԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

Լա Թիւրքի ղազէթասընտա օգուն-նան չու աթիտէքի տիրգաթա շաեան պահսը այնէն տէրճ իթմէքլէյի միւնա-սիպ կէօրմիշիւզ տիւր։

«Պիզտէն մաատա, սայիր քիմէնէ-լէրին, մէարիֆի ումումիյէ հագգընտա պու տէֆա նէյը օլունան գանունա էհ-էմմիյէթ վէրմէմէլէրինի թէէսսիֆլէ միւշահէտտէ էյլէմիշիզ տիր։ Հիւքիւմէ-թին քեաֆֆէյի թէճէլլիսինի (ճակա-տագիր) միւշթէմիլ օլան մէզքիւր թահ-րիրաթ, հաթթա եարը պուչուգ տախի մէվզըյի իճրայէ վագ իտիլէճէք օլսա, Երինէ պունուն իլէ պէրապէր, Թիւրքի-անընն քեաֆֆէյի տօսթլարը, վէ եալընըզ էհալինին թալիմ ու թէրպիյէսի, վէ իլմին ինթիշարը սայէսինտէ, անընն, էսկի սէատէթի հալ վէ ազամէթինի, եէնի-տէն էլտէ իթմէսինի կէօրմէքլիյի ար-զուլէյէն քեաֆֆէյի ղէվաթ թարա-ֆընտան փիչ նազարը տիգգաթա ալընա սէզա տըր։ Մէզքիւր գայսըզլըգ ճէպա պիր նէվի էմնիյէթսիզլիք, վէ ղայրէթտէն քէսիլմէքլիքտէ՞ն մի իլէրի կէլմէքտէ տիր։ Ա.ճէպա մէարիֆի ու-մումիյէ հագգընտա պու տէֆա նէյը իտիլէն եէնի գանուն, օլ պապտէ էվվէլ-լէրի նէյը իտիլէն գանունլարընն սըրաս-սընա կէչիպ, իլէլպէտ քեաղրա իւ-զէրինտէ մէվճուտիյէթի օլաճագ իսէտ-անը իճրա իթմէքլիյի քիմսէ վաղիֆէ իտինմէյէճէք մի տիր տէյի զանն օլուն-մագտա տըր։ Ղէլհասըլ, իհթիմալ տըր հէր քէս քէնտի քէնտույէ չու աթիտէ-քի քէլամլարը սէօյլէմէքտէ տիր. «նա-զարիաթ (տեսականութիւն), տայիմա նազարիաթ, հէր վագրթ պիղի նազա-րիաթլէ ավընտրըմըշլար տըր, քեա՛չ-քի նէյը իտիմիշ օլան պիր չօղ գավա-նին ու նիզամաթ օլմասա իտի տէ, ան-լէրին եէրինէ ազաճըգ իճրաաթ կէօրսէ իտիք, պիր թագըմ թաամիմ իտիմիշ օլան գանունլարըմըզ վար տըր, լաքին, պու հալտէ, հուատուտ կէօսթէրիլմէմիշ պիլէթլէրէ մալիք օլան, վէ անլէրի նագտ աքճէյէ՞թհավիլ իտէմէյէն պիր թիւճճարա պէնզէմէքտէյիզ»։

Պիզ էլմ ու էսքի տէրեալարընտա կէզէն մէրգումանի զէվաթրն էֆքեարընտան տէյիլիզ. վէ պու սօն սէնէլէրտէ թէրպիյէյի ումումիյէնին իճրա իլլէտի-կի սահիհ թէղատտիմլէրի, պիզլէրի քեամիլէն հագգը չըգարմագտա տըրլար։ Մէքթէպի Սանայի, վէ Էվրօպա-նընն էն պիւյիւք մէքթէպլէրինտէն պի-րիսինէ միւշապիհ օլան մէքթէպի Սուլ-թանի, վէ քեզալիք մուալլիմ եէթիշ-տիրմէյէ մախսուս օլարագ աչըլան մէք-թէպ, պունա պիրէր պիւյիւք իսպաթ օլտուգլարընտան, հիւքիւմէթին, իլան էյլէտիկի շէյի իճրա իթմէկէ նէյէթի գավիյէսի պուլունտուղունա շէքք վէ շիւբհէ պըրքագմամագտա տըրլար։ Իմ-տի, էն միւհթէրէմ, վէ էհալինին հիւս-նի թէվէճճիւհինէ զիեատէսիյլէ լտեըդ պուլունան հէքիմլէրիմիզտէն պիրիսինին, իւզէրինէ զաթէն պիր չօղ պէնտլէր եազ-մըշ օլտուղումուզ մէզքիւր մուհիմմ թահ-րիրաթը, քէնտի միւթալաաթընա պիր էսաս իթթիխազ իթմիշ օլմասընը, մէմ-նունիյէթի աղիմէ իլէ միւշահէտտէ էյլէմիշիզ տիր։ Մ. Զօրէսսու, մէզքիւր գա-նունու, տիկէր պիր ճիհէթլէ (տեսու-թեամբ) թէֆթիշ իթմէքտէ, չէօյլէ քի մէպտէյէ տայիր օլան ումումի մէսէլէ-լէրի պէր թարաֆ իտէրէք, սեպտեմ-բեր 12 սէ նէյը իտիլէն գանունուն, սըհհէթճէ վէ ֆիզիգաճա ճիհէթլէրինի թէֆթիշ իյէմէքտէ տիր։ Սէօյլէյէն պիր հէքիմտիր, էֆքեարընը պէհեան իտէն սըհհէթ ու գուվվէթ նազարը օլուպ, էք-սիքլիքլէրի թաստիգ վէ չարէ կէօսթէր-մէքտէ տիր. պու սէպէպտէն մէրգու-մուն նասիհաթլարը տիյնէնմէյէ սէզա տըր։

Իմտի, օպումաեանլար տաիի օգու-սունլար իչին, Մ. Զօրէսսուն (1) տիգ-գաթա շաեան պահսընը ղազէթամըզտա տէրճ իտէրէք, մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէ, թէրպիյէյի ումումիյէյ մատտէսինէ պիր խըտմէթ իթմէյ օլու-րուզ զանն իտէրիզ։ Եդ. Ժ-ԼԷ-Ը

---

(1) 1869 Նոյեմբեր թարիխլի Կողէթ Մէ-տիքալ տ'Օրիան նամ ղազէթաեա պագ։

կիմիզ, վէ էքիտէն վէ տիգգաթլըճա մէվզուլյի իճրայէ վագ իտիլտիքտէ, ազ վաղըթտան, Հիւքիւմէթի Սենիյէսի, մէվ-զուլը, ճէսամէթի, վէ թարիղլէրի միւգ-թէղասընճա լաեըգ օլտուղու մէրթէպէ-եէ իրտիրէճէք օլան իսլահաթլարտան պիրիսի, եանի մէարիֆի ումումիյէ (հա-սարակայ կրթութիւն) հագգընտա իճրա իտիլէն իսլահաթ, գարշը կէլինմէպ սուրէթտէ, էն պիեատէ էսասի իսլա-հաթլար սըրասընա կէչիրիսէ չէչան տըր։ Մեզքիւր իսլահաթա սեպէպի էվ-վէլ օլանլար, վաթանլարընա պիւյիւք պիր խըտմէթ իթմիշլէր տիր։ Նէ թէ-պէտտիւլաթըն միւֆիտլիկինի, նէ մէզ-քիւր իսլահաթ վիճուտէ կէլտիքտէ պիւ-յիւք պիր իգթիղաեը եէրինէ վարար-ըաճաղընը, վէ նէ տախի թէրպիյէնին, լաեըգլը սուրէթտէ թէրթիպ օլուն-տուգտա, չիմտիքի չիրքէթի պէշէրիյ-էեէ իթմէքտէ օլտուղու խըտմէթի խ-պաթ իթմէկէ չալըշմաեաճաղընը։ Պուն-լար, իսպաթա ասլա միւհթաճիյէթի օլ-մաեան նօգթալար տըրլար։ Պիղիմ ի-տաճէկիմիզ չէյ, մէարիֆի ումումիյէ հագգընտա նէյը իտիլէն եէնի գանուն-նու, սրհհէթ ճիհէթինճէ (ժիմնիքման) թէֆթիշ իթմէքլիքտէն իսպարէթ տիր։

Լաքին, մատտէյէ շուրու իթմէգ-տէն էվվէլ, կիրիշէճէկիմիզ թէֆիր-ըուաթլար իչին հէմմանաթլարըմըզտան մաղուր տիւրիզ։ Լիկիր եազաճագ պահսրմըզ հէմմանաթլարըմըզա խիթա-պէն օլսա իտի, մէզքիւր թէֆիէրրուա-թըն ասլա պիր ֆայիտէսի օլամազ իտի, լաքին ումումի էհալի իչին եազաճագ օլտուղումուզտան, իշ պու ուֆագ թէ-ֆէք մալիւմաթլար, հէր նէ գատար մէ-պատի (սկզբունք) վէ ուսուլի միւթէ-զամմին (տարրական) իսէլէր, պէղճէ ֆայիտէտէն խալի տէյիլլէր տիր։

Մէարիֆի ումումիյէ հագգընտա նէյը իտիլէն եէնի գանունուն պիղճէ պիւյիւք վէ պաշլըճա պիր գուսուրու-վար տըր, չէօյլէ քի, գանունու մէղ-քիւր, ադլի (մտաւորական) վէ մանէ-վի թէրպիյէ հագգընտա սարֆը իհթի-մամի թամ իթմէքտէ, լաքին, ֆիզի-գաճա վէ վիճուտճէ թէրպիյէյի քեամիլէն ունութմագտա տըր, եա-նի, ադլըն գուվվէթլէրինին ինթի-շար պուլմասընա, էֆքեար վէ մալիւ-մաթլարըն արթմասընա եարտըմ իտէ-պէլիր քեաֆֆէյի մէվատտը տիւշլիւն-մէքտէ, լաքին վիճուտին ինթիշար պուլուպ պագը գալմասընա, հաթթա ֆիզիգաճա գուվվէթլէրին ինթիշար պուլմասընա կէլինճէ, զանն իտէրսին քի, պունլարըն քեաֆֆէսինի քեամիլէն ու-նութմագտա, վէ եախսոտ նազարը տիգ-գաթընա նալաեըգ չէյլէր ատտա իթ-մէքտէ տիր։ Եախսոտ չէօյլէ սէօյլէյէ-լիմ, մէզքիւր դանուն, վիճուտի գուվ-վէթլի վէ տինճ իտէն, վէ ֆիքրին թա-լիմի իլէ պիրլիքտէ եիւրիւմէսի լազըմ կէլէ «ժիմնասթիգ», եանի վիճուտճա թալիմ հագգընտա, ասլա պիր չէյ սէօյլէմէյիպ, անտէն սարֆը նազար իթ-միշ տիր։ Իմտի, պու խուսուս, գարշը կէլինմէզ պիր գուսուր տուր։ Թէրպիյէ-նին ֆայիտէսի, ֆիքրին գուվվէթլէթտի-րիլտիկի այնի վագրթտա, վիճուտ տախի գուվվէթլէթտիրիլիր իսկ կէօրիւլիւր։ Թէրպիյէնին ադիմ վէ պիրինճի մագ-սէտի, տինճ վիճուտլու վէ տինճ ֆի-քրլի տէլիգանլըլար եէթիշտիրմէք տիր, վէ էօյլէ օլմալը տըր։ Էսկի զէ-ման ատամլէրի, եանի, հէր չէյտէ ուս-թատըմըզ պուլունանլար, սըպէանը թէրպիյէ իթթիքլէրինտէ, թէնճէ վէ ֆի-քրճէ թալիմի պիր իքտէ իճրա իթթի-բէրէք, մէզքիւր մագսէտտէ վասըլ օլ-մագլըղա չալըշըրլար իտի։ Պունլար, քէնտի զարայիպ նէվինտէն օլան մէյլի թմապի (բնազդում) վէ թէճրիւպէլէրի իլէ քէմալէթէ վասըլ օլարագ, այնի վա-գրթտա կէրէք վիճուտի վէ կէրէք ֆիք-րի, եանի ինսանը մատտի վէ մանէվի սուրէթտէ գուվվէթլէթտիրմէյէ չալըշ-մագտա իտիլէր։ Իշթէ պու սէպէպտէ մէպնի տիր քի, Ռումլարտա թէրպիյէ իւշ անասրրատան, եանի, ուլում, մու-զիգա վէ ժիմնասթիգտէն միւրէքքէպ ի-տի. ժիմնասթիգ, մէզքիւր իւշ անա-սրրլարընն էն էսասի իտի. չիւնքի, ու-լում վէ մուզիգաեա կէնճլիքտէ տէվամ օլունուր իտի, լաքին ժիմնասթիգէ, էսմրէրինին սանունա գատար, հաթթա թալիմլէրի սինլէրինէ կէօրէ ույտուրա-բադ, իխթիեարլըգտա պիլէ տէվամ ի-տիլիր իտի։

Կէօրիւնիւր քի, ֆէյլասօֆլար վէ գա-նուն վագ իտէնլէր, ֆիզիք իլէ ֆիքրին պէյնինտէ օլան միւնասէպաթը հագ-գընտա մալիւմաթը քեամիլէլէրի պու-լունտուղունտան, վիճուտին թալիմ ի-տիլմէսինի մախսուսէն թէնպիհ վէ քէն-տիլէրի տախի մէզքիւր թալիմի իճրա իտէրլէր իտի։ Սօքրաթ, Բըլաթօն, Քըսէնօֆօն, Բէրիքլէս, Էշիլ Սոֆօքլ, Տէմոսթէն, Խաքրաթ, Լիսիա, Ֆետիա վէ Ա.բէլլա կիպի սասմար, ֆէյլասօֆ-լար, շահիրլէր, էհլիքէլամլար, թաս-վիրճիլէր, վէ էհլի բօլիթիգալար, էսմ-լէրինին պիր կիւնիւնիւ «ժիմնասթիգ» իթմէքսիզին կէչիրմէզլէր իտի։

Եէտի ալ իմպէրատէն պիրիսի պուլու-նան վէ Ա.թինաեա գանուն վագ իտէն Սօլօն նամ ալիմ։ ժիմնասթիգէ օլ տէ-րէճէ էհէմմիյէթ վէրմիշ իտի քի, վագ էյլէտիկի գանունլարընտա ժիմնասթիգին էն ուֆագ թէֆէրրուաթլարընա կիրի-շիր իտի։ Սայիր մէմալիքլէրին գանուն վագ իտիճիլէրի տախի, այնի էֆքեարա խըտմէթ իթմիշլէր տիր։ Լիքիւրկէ կէ-լինճէ, պու զաթ Ըսբարթիալըլարը ճէնքճի, վէ եալընըզ ճէնքճի իթմէք նէյէթ իթմիշ օլտուղունտան, սիւպե-նա պիր սէրթ թէրպիյէ վէրտիրիպ, չօ-ճուգլար, վէ հաթթա դըզլար իչին պի-լէ, թէրպիյէլէրինին պիրիճիք չարէսի, անլէրէ ժիմնասիգ էօյրէթմէք տիր, տէր իտի։ Ժիմնասթիգին, ինսանըն վիճու-տի վէ ֆիքրի եւզէրինէ թէէսսիր իտէր էֆքեարը օլ տէրէճէ իլէրի վարմըշ իտի քի, Ֆէլաթուն քէնտի Ռէբիւպլիք նամ քիթապընտա, տէյիլ վիճուտի գուվ-վէթլէնտիրիպ սիրիրթմէք, «իլլա ճա-

նը, «Եալընըզ ճանը» թերպիյէ իթմէք, վէ երիւբէքտէ օլան չէճաաթ վէ ֆէյլասոֆճա բուհուիքմալէ վարտըրմագ իչին ալլահլար, ինսանլարա «մուզիգա» իլէ «ժիմնասթիգի» հէտիյէ իլէմիշլէր տիր» տէմիշ տիր։

Ֆէլաթունուն մէղքիւր էֆքեարը, պիր ազ միւպալաղալը տըր. չիւնքի, ժիմնասթիգ, վիճուտի գուվվէթլէթիրիպ, վէ սէրիիրթէրէք, կէրչի աօլաեըտան ֆիքրին իւզէրինէ թէէսսիր իտէր. լաքին պունուն իլէ պէրապէր, ժիմնասթիգ, ինսանըն կէրէք վիճուտի վէ կէրէք ֆիքրի իւզէրինէ զայէթ գուվվէթլի սուրէթտէ թէէսսիր իտէր։ Էսկի զէման Բումլարընը սայիր միլլէթլէրէ ֆայիգ օլմալարընը, ֆիքիրճէ վէ վիճուտճէ գուվվէթլէրինէ համ իթմէլիյիզ։ Բօմսըլըար սիւպեանը թէրպիյէ իթտիքլէրինտէ, ժիմնասթիգէ տախի զիեատէսիյէ տիգգաթ իտէրլէր իտի։ Եալընըզ շու սօն վագըթլարտա, հէր չէյ պօզուլտուգտա, ինսանըն վիճուտինէ վէ ֆիքրինէ զայէթ ֆայիտէլի օլան ժիմնասթիգ ուսուլի տախի, եիւզ իւսթիւնէ պըրաղըլմըշ տըր. իշթէ պու սէպէպտէն նաշի տիր քի, Բօմա, օլ վագըթ, քէնտի էսկի գանունլարը իլէ պէրապէր, գուվվէթ վէ նուֆուզ ու թէէսսիրինի զայպ իթմիշ տիր։

Պ-էշեէ-ի Քաղաք էրմ-ի

ԹՐՔՀԱԼԱ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐԻ

Հայտուտլուգ հալէն մէղքիւր էեաթի էնտիշէյ կիրիֆար իթմէքտէ տիր։ Պազը հայտուտ պէօլիւքլէրի Գարտիչա ճիվարլարընտա վագը Ս.միրօ թարաֆլարընտա կէօրիւնմէյէ պաշլամըշ տըր։

Պիճապաշը Պայրամ աղա, պաշընը կէթիրէնէ Դուման հիւքիմէթի թարաֆընտան 5000 տրախմի վատ օլունմուշ օլան Գարա Մանօլի նամշաղը իւզէրինէ հիւճմ իթմիշ տիր։ Շագըյի մէրգում վէ արգատաշլարը հէր նէ գատար չէճաաթլէ քէնտուլէրինի մուհաֆազա իթմիշլէր իսէ տէ, Մանօլ իլէ իքի նէֆէր հայտուտլար աղըրճա եարալանտրգլարընտան, իւչիւ տէ զապթիյէլէրին էլինէ տիւշմիւշլէր տիր։ Զապթիյէլէրտէն պիր քիշի էօլիւպ, իքի քիշի տէ եարալանմըշլար տըր։ Մէղքիւր հայտուտ պէօլիւկինի թէշվիգ իյէմիշ օլմագ նիյէթիյլէ, կէչէն բագար կիւնիւ թէշրիֆ իտէնլէրտէն 10 գուրուշ, պիր նէվի իեանէ ալարագ, մէղքիւր վարժարանտա նութգ իթմիկիմիզ մալիւմ տուր։

Մէղքիւր ճէմիյէթտէ պիլէթ վարասընտան 600 գուրուշ գատար պիր մէպլաղ հասրլ օլաուգտան պաշգա, պէշ լիրա գատար տախի աչըգտան իեանէ իհտա գելընարագ, մէհանէնիյէթ հասրլ օլմուշ տուր։

Ցօսթլարտան պազբյար, մէղքիւր ճէմիյէթին թէքէրրիւրինի արզու իյլէմիշլէր իսէ տէ, Թաղական խորհուրդ թարաֆընտան օլունան միւսաատէ իւզէրինէ, պու բազար կիւնիւ Պէյ օղլուտա Ս. Եըրորդութիւն քիլիսէսինտէ վագը եէնի մէթթէպտէ նութգ իտէճէկիմիզտէն միւմայիւէյհիւմ զամթլարընը օրատա թէշրիֆլէրինի ըէճա իտէրիզ։

Մէղքիւր մէքթէպտէ, պիլէթ վարասը 5 գուրուշ օլարագ սամիին գապուլ օլունճագ, վէ նութգ մուպ թամատաթ 8տէ պաշլաերպ, սաաթ 10 տա պիթէճէք տիր։

Մէղքիւր մէքթէպտէ 150 քիշի իշին եէր հազըրլանճագ օլուպ, գատարն թամլիֆէսինտէն թէշրիֆ իտէնլէր տախի պուլունուր իսէ, այրճա պիր մահէլտէ բահաթ իթիորիլէճէքլէր տիր։

Պէյ օղլու քիլիսէսինտէ պօրճ այթընտա էգիլմէքտէ օլմասը սեպեպինէ մէպնի, մէքթէպլէրինէ, միգտարի քիֆայէտ փարա սարֆ իտիլմէսիկի, վէ պինաէն ալէյհ, մէղքիւր մէքթէպլէրին, պազը թահսիլի լազըմ կէլէն շէյլէրտէն մահրում գալարգլարը մալիւմատուր։ Իմամի, եէվմի մէզգուրտա հուսուլէ կէլէճէք օլան մէպլաղտէն, եիւզտէ 75 գուրուշու Ագապեան վարժարանա այիտ օլուպ, վէ եիւզտէ 25 գուրուշու տախի, ալընճագ օլան պիր արմենիքէ թախսիս իտիլմէք իւզրէ, Պէյ օղլունուն գըզլար մէքթէպինէ թէրք իտիլէճէք տիր։

Ումարըզքի, զէվաթը համիյէթքեարան վէ դայրէթքէշան, եէվմի մէզգուրտ տախի պիզգի թէշվիք իլէ, թէշէք քիւրմիզի տավէթ իտէճէքլէր տիր։

—Բազար կիւնիւ, Պէյ օղլուտա Ս. Եըրորդութիւն քիլիսէսի Նարեկեան վարժարանընտա սէօյլէյէճէկիմիզ նութգ իշին լազըմ կէլէն տուխուլլի պիլէթլէրի իւզէրինտէ նիւմէրօ վէ քէզալիք Մանգումէմիզ տամգաասը պուլունուգու հալտէ, եարընքի կիւն պիր իքի սաթըճճմըզ վէ միւվէզզիմիզ մարիֆէթիյլէ սաթըլըրգտան պաշգա, բազար կիւնիւ մէքթէպ գարուսունտա տախի վերիլէճէք տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՕՐԱԳԻՐԷՆ ՀԱՆԵԼՈՒԿՆԵՐ

Մ-ն-ը-դ-ն 1072 ԽՆ-Ի-Ի-Ն-Ի-Ն Պ-Ի-Ը-Յ-Ի

Է

Մեր ազգային Սահմանադրութիւնը Բ. Դուռը դադարեցուցած էր։ ազգային ընտրական իրաւունքին Բ. Դուռը ձեռքերնէս առած էր, եւ ազգային խառն ժողովներնիս Բ. Դուռը իր կողմէն ընտրած էր։ Օրէէր՝

Մեր ազգային Սահմանադրութիւնը Բ. Դուռը դադարեցուցած չէր։ ազգային ընտրական իրաւունքին Բ. Դուռը ձեռքերնէս առած չէր։ եւ ազգային խառն ժողովներնիս Բ. Դուռը իր կողմէն ընտրած չէր։ Օրէէր՝

Պ-ի-ը-յ-ի-ի պ-ա-շ-ի- ի-ի-ֆ-։

Ա.

ԱԶԳ.

Յայտնի է որ Օրագիր Բ. Գ. Դ. Ե Զ. հանելուկներնուս լուծմանը վերաբերեալ՝ իր կողմէն արուիլը պարտք եղած պատասխանները դեռ ստուած չէ։ Ա.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԻՐԱՒԱՆՑ ԲԱՆԱՐԱ-
ՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁԻՆ Վ.ՐԱՅ

Մ-ն-ը-մ-ի Նամակ-ի-ի Է-ր-ծ-ը։

Ընտրական իրաւանց ազգին վերադառնալը բան մեզ օրինաւորութեան վերահաստատութիւնը չէ։ արդէն այդ իրաւունքը 40ն տարիէ 'ի վեր ազգինն էր, եւ մինչեւ այսօր ալ իւր ձեռքն է։ այդ իրաւունքը ոչ բռնաբարող կար՝որ ոչ ալ ազգին դարձած ըլլայ, ոչ յափշտակող կար՝ որ ոչ ալ նորէն ազգին չնորհուած ըլլայ։ Քիւրտիստանի լեռները չենք, ուստի եւ ընդարձակ իշխանութեան ազգին վերադառնալը խորագրով յօդուածներ գրելով ուրախանալ, եւ ան ուաս չողոքորթել ուզելը այնչափ անտեղի եւ տղայական է, որչափ անտեղի ու տղայական է հաւատալը, թէ այդ իրաւունքը բռնաբարուած ու ազգէն առնուած էր, կամ կրնար բռնաբարուիլ ու ազգէն առնուիլ։ Մ-ն-ը-մ-ի 1101։

Օրէէր հարցում։

Ո՛վ ի՞նչ կուզէ թող ըսէ, պատմութեան մէջ Օտեան էֆէնտի նշանակուեցաւ իր գործովը, բայց անոր հակառակորդները, գլխաւորապէս Մանգումէի հայագիր խմբագիրը՝ չուզելով որ Օտեան էֆէնտի, էֆէնտիներու բացառութիւնը սեպուի, կուզեն անոր այս գործն ուրանալ, ու կըսեն «ազգին ընտրական իրաւունքն իր ձեռքէն առնուած չէր, որ ետ ալ դառնար»։

Ուրեմն ի՞նչ էր 1866 մարտ 20ի հրամանագիրն, ի՞նչ էին ըստ այնմ հրամանագրի պատրիարքարանի մէջ Բ. Դրան ընտրութեամբը գործող խառն ժողովներն, եւ ի՞նչ է 1869 դեկտ. 3ի հրամանագիրն։

Մինչդեռ այս երեք իրողութիւնները կեցած են պատմութեան մէջ, ի՞նչպէս պիտի կրնանք հետեւցնել թէ՝ ազգին ընտրական իրաւունքը ազգէն առնուած չէր, որ ազգին ալ վերադարձած ըլլար։ Օրէէր 78։

Սերվիչլի էֆէնտիի դատաստանը։

Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը 1866 մարտ 10ի երեսփոխանական ժողովով որոշուած էր։

Այս անդամէն առաջ Բ. Դուռը գրած էր պատրիարքարան, որ եթէ Բ. Դռնէն ընտրուած խառն ժողովոյն վստահութիւն չունի ազգը, թող ինք իր վստահելին ընտրէ։

Օրէէր 78։

Օրէէրն՝ էր էսկ դատաստանը։

Ամենքնիս այնպէս կը հաւատանք թէ մեր սահմանադրութիւնը Բ. Դուռը դադրեցուց եւ թէ մեր խառն ժողովոյ անդամները ուղղակի Բ. Դուռը կընտրէ, այնպէս չէ՞-լա-բայց 1866 մարտ 20ին երբ մեր ազգային ներքին գործոց չփոթութեանը համար խումբ մը ազգայինք Բ. Դուռը հրաւիրուեր են, Բ. Ալի բաշան է եղեր երեք անգամ կրկնողը թէ՝ գայլէք լաւ մը խորհեցէք եւ արդի սահմանադրութիւնդ առանց դադրեցնելու, ձեր գործերուն կարգադրուելուն մէկ ճարը խորհելով առաջարկեցէք ինձ որ՝ կարգի դնեմ. բայց ան՝նոնք մէկ երկու բացառութեամբ, այս երեք անգամին ալ առանց այս սահմանադրութիւնը դադրեցնելու ազգին կամքը տեղը չի կրնար երթալ ու ազգին գործերը տեսնուիլ ըսելով աղաչեր են, որ դադարման եւ ժողովոյ լուծման հրամանը տայ, որով Նորին բարձրութիւնն ալ արիւն ձեր 'ի զլուխ ձեր ըսեր եւ մեր սահմանադրութեան դադարման հրամանը տուեր է. այս թող մնայ։— Մեր խառն ժողովոյ անդամները բարձրակապէս Բ. Դուռը կընտրէ կը կարծենք. այնպէս չէ՞-լա, բայց կը յիշենք անշուշտ որ՝ Բարունակ պէյ մեռնելէն քանի մ'օր վերջը՝ Համամճեան Սարգիս էֆէնտին երկու անգամ պատրիարքարան եկաւ, Պօղոս պատրիարքն ալ երկու անգամ այն օրերը Բ. Դուռը գնաց, ի՞նչ էր այս երթեւեկութեան առարկայն—մեք գիտէինք ինչ էր այդ առարկայն բայց մեղ չէր իյնար որ՝ յայտնէինք եւ դեռ չենք ուզեր ալ յայտնել. բայց սա միայն կըսենք որ այդ երթեւեկութեան առարկայն, խառն ժողովոյ անդամ կոչուելու անձանց ցանկի մը պատրաստութիւնն էր, որ Պօղոս պատրիարքը իր ուզածին պէս կարգադրեց ու արդի խառն ժողովը ծնաւ, սա ալ կըսենք որ՝ մինչեւ որ Պօղոս պատրիարքը արդի խառն ժողովոյ անդամոց անուանց ցանկը իր կնիքովը Բ. Դրան չը հաղորդեց, արդի խառն ժողովոյ անդամոց ժողովականութեան վաւերացման հրամանագիրը չի կրցաւ տրուիլ։

Մեք այս խիստ մօտէն յարաբերութիւն ունենալով գիտենք, զոր գիտէ նաեւ Փանոսեան էֆէնտի, Իսթիւճեան էֆէնտի եւ ուրիշներ։

Ուրեմն եթէ այս այսպէս է՝ հիմայ մեր սողովականաց ազգէն ընտրուելու իրաւունքը Բ. Դռնէն իր վրայ առած է՝ թէ Պօղոս պատրիարքը, եւ թէ մինթէ խափուած չենք Պօղոս պատրիարքի այն խօսքին թէ՝ Բ. Դուռը ընտրեց, ինչ ընենք, հնազանդելու ենք եւն կըսէր։

Ասով ըսել չենք ուզեր թէ Բ. Դուռը մեր պատրիարքարանի ժողովականաց ինչ կերպով ընտրուելուն վրայ բոլորովին անհոգ է, եթէ ես ալ ըլլամ Բ. Դուռ՝ հարկաւ պիտի անտարբեր չըլլամ. այլ սա ըսել կուզեմք թէ՝ եթէ Բ. Դուռը մէկ պատրիարքի անձնական կամքը այս մասին գոհացնել կը զիջանի՝ որչափ առաւել պիտի գոհացնէ զազգը՝ եթէ պատրիարքը Ցեղապահը կամ խառն ժողովը ազգին կամքը հասկցնէ։

Արդ կարճ կապելով մեր կարծիքը կը յայտնենք թէ՝ եթէ այս ազգին մէջէն յանուն տէրութեան զազգը խափելը չը վերնայ, եթէ այս ազգին մէջէն «այս ինչ անձը տէրութեան անունով մեր վրայ ինքը կուզէ տիրել» ուն կասկածը չը վերնայ, եթէ վերջապէս այս ազգին իր ներքին գործոց մասին ունեցած անկախական գաղափարը տէրութենէն չը ճանչցուի կամ չը չափաւորուի՝ այս ազգին մէջ թէ Բ. Դրան ծանօթ ազգայիններէն եւ թէ ուրիշ կարգէ պաշտօն վարող անձինք եւ թէ նոյն իսկ ազգը՝ հանդարտ ու գոհ ըլլալիք չունին։

Օրէէր 20

Մեր պատասխանը։

Ասկից առաջ՝ Պօղոս պատրիարքը ազգովին ընտրուած իշխանութիւն մ'էր։ Ասկից առջի խառն ժողովոց ընտրութիւնը Բ. Դուռը յանձնեց Պօղոս պատրիարքին, Պօղոս պատրիարք 20-30 ազգայնոց խորհրդակցութեամբ ընտրեց, 3 եկեղեցականէ, 6 աշխարհականէ բաղկացած առժամանակեայ խառն ժողովները, մատուց անոնց ցուցակը իր կնիքովը կնքուած թագրիրով մը Բ. Դրան վաւերացմանը։ Եթէ չես հաւատար, գնա այս շաբթու Պատրիարքարանը ներկայ գտնուէ այս բանաձներուս կատարմանը։

Ի՞նչ տարբերութիւն կայ Պօղոսի եւ Խրիմեանի այդ երկու արարքներուն մէջ։

Ոչինչ։

Ուրեմն յայտնի կը տեսնուի թէ ազգային ընտրական իրաւունքը։ ազգային շրջանակէն դուրս ելած չէ։

Նշ-ի-ա-ն-ի-ն։

Օտեան էֆէնտի ամենուս ալ բարեկամն է. այսօր բարձր դիրք մը ունի, յայս նոր հաճոյ գտնուիլը քէչ բան չէ։

Հաճոյականութիւնը աղէկ բան է, եւ չափաւորը գովելի. բայց անոր չափազանցութեամբը մարդահաճոյութեան եւ շողոքորթութեան մոլութեանց մէջ իյնալով, քու այդ մոլութեանցդ առարկայ ըրած անձիդ վնաս հասցնելու չափ զեղծանելու չէ։

Ինչպէս որ եւ է անհատի կողմէ ազգին մատուցուած իրական ծառայութիւն մը իրական փառք է նոյն անհատին, նոյնպէս եւ անոր ծառայութիւն մ'ալ որ եւ է անհատի մը կողմէն ազգին մատուցուած քարոզելն ալ անարգանք է նոյն անհատին։

«Վերադարձաւը» կարենայ բռնելու եւ անով քու շողոքորթութեանդ ապացոյց գոյացնելու համար, «Ազգին ընտրական իրաւունքը բռնաբարուած էր, յափշտակուած էր» ըսելը, «Տէրութիւնը բռնաբրէչ է, յափշտակիչ է» ըսել կըլլայ, զոր կարծեմ, ո՛չ տէրութիւնը կընդունի, ո՛չ Օտեան էֆէնտի, եւ ոչ ալ ազգը։

Կարելի՞ բան է ազգին ընտրական իրաւունքը ազգէն առնուած ըլլալ, ու մէյ մ'ալ ազգին չվերադառնալ . . .։

Եթէ այս կարելի չէ, կարելի չէ՞ եւ վերադարձ կեղծել եւ անկէ ասոր անոր սին փառք հանելու ճգնիլը։

Պօղոս պատրիարքի օրովը ազգային գործոց ընթանցքը օրինաւորութենէ ելած էր։

Օտեան էֆէնտի պաշտօն առաւ 1869

յունվարիս, այս օրինաւորութիւնը վերահաստատելու համար։ կը հրաժարի այսօր 1870 յունուարին, առանց այդ օրինաւորութեան հաստատութեանը մասին քայլ մը առնուելու։ չենք գիտեր թէ պատճառը ի՞նչ է։

Բայց իրաւացի կըլլար ամենուս ալ շնորհակալութիւնը առ Նորին Վսեմութիւնը, եթէ այնքան առնուած ըլլար տարուան մը միջոցին մէջ Յանմանագրութեան վերաքննութիւնը՝ ի գլուխ տանելով այդ օրինաւորութեան ընդհանրապէս գործադրութիւնը՝ ի գլուխ տանելու յանձնողէր։

Կարծեմ մեր այս խիստ քննադատութիւնը աւելի հաճելի է յայս Օտեան էֆէնտիի, քան Օրագրի այն շատ մը չողոքորթական ճամարտակութիւնները, եթէ աւելի մօտէն կը ճանչնամք Նորին վսեմութիւնը։ քանզի ճշմարտութիւն է։

Մենք մեր կողմանէ Օտեան էֆէնտիի հակառակորդ աց պարագլուխը ըլլալու անձնական պատճառ մը չունինք։ Ա.

Պարտիզակ 1 դեկտ. 1869։

. . . Խմբագիր.

Գիւղիս մէջ խոզայի մաքսի վրայ գտնուող Մէհմէտ էֆէնտի ըսուածը՝ 6–7 տարի է որ յիշեալ պաշտօնը կը կատարէ, եւ բնաւ ալ սոյն պաշտօնէն հրաժարած կամ բռնի ելած չըլլալով, եւ կարծես թէ գիւղի սոլորութիւն է, այն որ մէկ քանի տարիներ խաղաղ կենայ, անպատճառ խռովութիւններ կը ծագին։

Հիմակ տասը օրուն ալ, անունը յիշել չեմ ուզեր, որը եւ այրի կնոջ մը սիրահարելով կը համոզէ եղեր զայն, որ մահմէտական կրօնքը ընդունի։

Ուստի ասոր վրայ մէկ քանիք կը պատրաստուին Պատրիարք հօր իմացընել, մէկ քանիք կը պաշտպանեն սա, եւ մէկ քանիք ալ կերկնչին ասորմէ, բայց մենք ստիպուելով ու ալ եւս չը համբերելով, եւ ըլլալէն վերջը խօսելէն օգուտ չքաղելով, կը բողոքենք Ձեզ եւ Պատրիարք հօր։ Յուսալով որ Ձեր օրաթերթին միջոցաւ կը հրատարակէք այս փոքրիկ նամակս։

Որով մնամ Ձեզ միշ անձնուէր.

Աբմ.

Խասգիւղ. 17 Նոյ. 1869.

. . . Խմբագիր.

Անցեալ շաբթու օր մը, երբ Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին կը մոնէի, յանկարծ ականջիս բարձր ձայներ հասան այսպէս «Հայրս կուզեմ. . . մայրս կուզեմ. . .» մօտեցայ իմանալ այս ձայներուն պատճառը. տեսայ որ դպրոցի աշակերտներէն չորս փոքր տղայք հաղիւ 4–5 տարեկան, բռնաբար բանտը կը մղուին։ Հարցուցի Ժամակոչին թէ, այս հրամանը ո՞վ ըրած է թէ այս խեղճ տղայք բանտը դնէք։ "Հարցումիս պատասխանը դեռ չընդունած, մարդ մը եկաւ (սոյն մարդը Ղերսիսեան վարժարանի պահնորդն էր). դարձեալ հարցուցի թէ, ո՞վ հրամայեց այս տղայքը բանտարկել։ Պահնորդն ըսաւ որ՝ «*** էֆէնտին». — յանցանքին ի՞նչ է, «այսպիսի տղայոց յանցանքն ի՞նչ կրնայ ըլլալ» ըսաւ, շատ զարմացայ եւ ցաւ զգացի զի տեսայ որ *** էֆէնտին հոգաբարձութեան պաշտօն վարելու անյարմար դիրքի մէջ կը գտնուի։ Երբ այս խօսքերը կը շարունակէի եկեղեցւոյ խուցէն քահանայ մը եկաւ եւ զայրանալով կըսէր թէ՝ այս ի՞նչ ծայրայեղանտեղութիւն է, հոգաբարձունները միթէ մեր տղայքը պիտի մեռցնեն», այսպիսի խօսքերով շտապեց գնալ ի դպրոց։

Մենք *** էֆէնտիին բարեկամաբար կիմացնենք թէ, չափազանց խստութեամբ եւ անխորհրդաբար ոչ միայն հոգաբարձութիւն, այլ որ եւ է պաշտօն չիկրնար յարատեւել, մանաւանգ մեր փափուկ ժամանակները ժողովրդային գործոց մէջ զգոյշ եւ խոհական շարժել հարկ է։ ***

Ցամաթեա Եէնիմահալէ

8 դեկտ. 1869։

. . . Տէր։

Մինչդեռ Քրիստոսանի հայք իրենց խղճալի վիճակը արդարութեան բարձր ատենին բողոքելով եւ հաւատարութեանց վերջ մը տալով բարբարոս քիւրտերուն ճիրաններէն գերծիլ կերազեն, միւս կողմանէ կարծես թէ քիւրտերը օրհասական արջու մը նման իրենց վերջին շունչը հատած մէյմէկ գիշատիչ գազաններ դարձած իրենց մէջ (մէկ բուբիկ եւ գլխարաց) խղճալար բնակող հայերը բոլորովին անհետացնել կերազեն եւ հայոց բնիկ գիւղերը հայոց համար մէկ մէկ ահաւոր թնամիներ կը ձեւացընեն, որով ամէն վիշտ զրկանք եւ չարչարանք յիշեալ խըղճալեաց համար վերջին աստիճանի հասած, ահա այսօր կը կուելով ինչ քերէն եւ տատրուածքներէն հոգւոյ ազատութիւն կը գտնեն վերջապէս նամակս չերկարելով Զուզուկանու շրջակայ գանուող գիւղացի խղճալի հայոց վիճակը հրապարակ հանել, որ այս առաջին անգամ է որ յիշեալ եղբարց անտանելի կացութիւնը լրագրայ միջոցաւ հրապարակ կելլայ։ Տէրպուզ օղուն Եր. զընկայէն 15 ժամ հեռաւորութեամբ իր դիրքով գեղեցիկ գիւղաքաղաք մըն է եւ շրջականները ունի շատ մը հայու գիւղեր եւ եկեղեցիներ, բայց այսօր քաղաքս մասին մէկը հարցուկ կը տեսնուի, իսկ միւսները աւերակ դարձեր են եւ մնացածներն ալ անտանելի հարստահարութեամբ կը դեգերին. յիշեալ տեղերու միւսիր եւ Զարիկեան էշիրէթ պաշի Հիւսէյնեան Հիւսէյնն պէյը որ առաջին հինգ տարի է՝ ի վեր է Միւսիրութեան պաշտօն կը վարէ. այս բռնի գաւառաւորը իր քով ունի մէկ քանի հարիւր քիւրտ եւ ուզած ատեն հարստարարաւոր հոգի կրնայ ժողվել, յիշեալ բռնաւորը իր անխիղճ ելուզակայ միջոցաւ, իր պաշտօնի անցած օրէն՝ ի վեր ամէն մէկ սատանայական մեքենայները գործադրելով տեղական պետութենէն՝ ի գործ դնելով, յիշեալ աւերակայ պատճառ ըլլալէն վերջը, ահա այսօր շրջակայ դրանուող մէկ քանի հայաբնակ գիւղերը՝ մանաւանդ Ալթաուն Հիւսէյնի գիւղացիք անտանելի զրկանքներով եւ վիշտերով կը հարատահարէ, որոնց պրը կինը եւ կենդանիները ամառ ձմեռ անխնայաբար կաշխատցնէ եւ տարին հինգ անգամ տուրք կը ժողվէ, որմէ մէկը հազիւ տէրութեան կը յատկանայ. ասանցմով ալ գոհ չըլլալով բռնութիւններն օրըստ օրէ աւելցընելով խղճալեաց վիճակը աւելի կը ծանրացնէ եւ վերջապէս անհետացնել կերազէ. տէր, ներկայ տողերը գրելու առեն գիւղացւոյ վիրը աւելի կը շատնայ, ինչ որ եթէ բռնաւորը իմանայ անտարակոյս վիշտեր կը շատցընէ. վերջապէս այս կողմի հայոց կրած վիշտերը գրելու ժամեր չի բաւեցուր Խրիմեան Ս. Հայրիկի ու շաղբութիւնը կը հրաւիրենք ներկայ տողերուս եւ անտարակոյս եմք որ Ս. Հայրիկը արդէն ծանօթ ըլլալով յիշեալ բռնաւորի ընթացից վրայ, խեղճերուն արտասուքը պահ մ'ալ սրբել կը բարեհաճի։

Տէր, ներկայ նամակս ազատախօս թուղթի մէկ անկիւնը զետեղելիդ կը խնդրեմ.

Խաչատուր Գ. Անդրէասեան

ԽՕՍԱՐԱՆ Ի ԹԱՍԳԻՒՂ

Յառաջիկայ կիրակի օր խօսարանս բաց է ճիշտ ժամը 7½ ին։

Ներկայացուելիք նիւթը պիտի ըլլայ միմիայն թէ Քաղ. կրօն. ժողովոց արդիւնաւորութեանը վրայ, ժողովուրդը իր այս անվստահ կացութեան մէջ, վստահելո՞ւ է թէ ոչ։

Խօսարանիս կեդրոնն է Ս. Ներսիսեան վարժարանը, ամէն ազգային ազատ է ներկայ գտնուելու։

Մուտք 1 դուրուշ, ներքին կանոնաց հնազանդելու պայմանաւ։ գոյացեալ դրամը վարժարանին յատկացեալ է։

Դեկտ. 7 ի գումարման վիճաբանութեան կարգադրիչ

Նէր. Մ Թէ-ըլնդեան։

ԽՕՍԱՐԱՆ ՅԻՒՍԻՍԻՏԱՐ

Վաղը կիրակի՝ ազգային խօսարանը պիտի բացուի ճիշտ ժամը 7½ ին ի ճեմարան։

Խօսուելիք նիւթն է, Երեսփոխանական ընտրութիւնները ի՞նչ հանգամանաւ ըլլալու են։

Ներկայութեան պայմաններն են. 1. մէկ դուրուշ մուտք վճարել։ 2. Ներքին կանոնաց հաւատմամբ վարուիլ։

Դ. Ա. Զօրան։

. . . Միւէլլիֆ.

Ազատեմէ զաղէթայի միւթէսարիֆին 1096 նուսխասընա տէրճ իսիլէն, որը գրեթա մէքթուպի աճիզանէմիզին կիւյա ճէրհի ղըմընտա, պու տէֆտ միւտտաիմիզ Ճ. Փաշաեան իմզասը լլա նէշը օլունան մէքթուպ, միւթէզամմինաթընտան պուլունաբաղը էքսէրի թիւրլեհաթ (փաշադանք) վէ հատէսի լիսան եօլլու ապէսիյէթընը, պէյն էլ մութէրիզէյն ճէրլէեանը լապիւտու ու մութէպէր օլան օլ ֆէնն ու ուսուլի մէհասին շումուլի միւնազարանընը խըլաֆընա պիր հալ ու հարէքէթի մէրտուտէ՝ ատտ օլունմասը հասէպիյլէ, պիլ քիւլլիյէկ ինտիմիզտէ չայանի իճապէթ տէյիլ իսէ տէ, ֆագաթ քիզպ ու սիւրուղը ճիհէթինէ կէլինճէ օլ պապատ զանթէն վարիտ օլան ռիվայէթի սահիհայը ուլայը (առէրի ըստոյդ պատմութիւնը) մէրգումէ պի թէքրար եատ ու թէդքեար պէրլէ, օլ խուսուսատ թէքզիպի հազրգաթ խիլաֆասըյլա զահիթ օլարը՝ սուլի նիյաթի միւթէխասիլէսինի իմհայէ հազրը ու նազրը օլուպ չու կիւրիւլթիւլէրինէ փապուճ պըրաղը մէրթէպէ դաֆիլ պուլունմատըղըմըղը խասէթէն իմա խէրիզ։

Մէղքիւբ մէքթուպատ ռթի–իւղզիքը սուրէթմէտ կէօրիւլէ կէլէն պալէատէքի գապիլէն օլարաղ չայանի խթինայի աճիզանէմիզ պուլունան պիր դաշ նօղթալարը ֆագաթ ճայիղի իճապէթ կէօրտիւք. չէօյլէ քի, կիւյա պիզ մէրգումէն մէճճանէն պիր քիթապ խթէմիշ օլուպ, օլ տախի բէատ իսիւպ՝ վիրմէտիկի իչին, պու միւնազասայէ թասատտի իթմիշ իմիշիզ։

Մէրգումէն չու քիթապընան խթէմիշ օլմամըզ պահնընա կէլինճէ սիւշիւնիւպ տուրտուղումըզ տա չու վէճճ իլէ միւթէվարըտը խաթըրը ֆաթրրմզ օլուպ զալպիմիզ բահաթ ու սիւքիւնէթ պուլտը, եանի, էվվէթ ռասթըմըզ չու պաղտէ օլսուն հազրը օլմալը՝, չիւնքի պու ալէմտէ քիմ արզուքէչ օլմազ պիր թազրմ էվրազը խալիյէյէ մալիք օլմաղա. . . (ո՞վ չը բաղճար արդեօք էզ մը պարապ թղթերու տիրանալ. . .)։ Էլ էվվել չու տավայէ քիմ զալզըշմըշ օլտըղընա վէ միւնազաա նայիրէսինին իշալընա էլ ան քիմիմիզին սէպէպիյէթ վիրմիշ օլտըղընա կէլինճէ եինէ էվվելքի մէքթուպումուզը պիր զաթ տահա ֆագաթ տըգգաթլուճա կէօզտէն կէչիրմէսինի մէրգումէ նասիհաթ իտիպ լաքին պու տէֆտ չունը տա խասսէթէն իլավէյէ հաճէթ կէօրիւրիւզ քի թուրքճէ խօսճէսի պուլունտըղը Շահնազարեան մէքթէպի բիայէթլու միւտիրինին օլ պապատ միւթթէխիզի օլտըղը պիր ֆիլ ու հարէքէթինաճայիզէսի (եանի մահղա օլ պապատ պիր իճպարընան(1) տօլայը խասսէթէն քէնտուսինէ վէ ֆագաթ մէրգումտ տօսթըմըղընի իլերուտէ նէկի զաթիսինէ չայէտ պիր խաւլել ու սէքթէթ կէթիրէճէք իհթիմալինէ պատի օլմամաղ իչին չու իչին պէյնէնա (մեր մէջը) մախֆի գալուպ վէ ֆագաթ քէնտուլերինճէ չարէսինէ պաղմաղա վէ էօթէտէ պէրուտէ պէրա թէէմմիւլ նամուսա թօգանուր եօլլու խալգա զէպանտըրաղլըզ իթմէյէն պիր իճթինապ սիւքիւթի իխթիյար գրմայը քէնտուլերինճէ հէր շէյտէն էվվլա ու էնֆա պիրմէլէրինի մուհիպանէ իխթար եօլլու օլարաղ իրսալինէ հաճէթ կէօրտիկիմիզ պիր գրթա մահրէմանէ մէքթուպարմըզը էմնիյէթէթ խըյանէթէն նէշը ու իչնա վէ պու վէճճ իլէ մերզումէ զարարատաւ օլմաղ իհթիմալինինէ ըլֆիթէ ըլֆիթէ սէպէպիյէթէ վերմէսի) եիւզիւնէն հուսուլէ կէլմիշ օլտըղը շէմս կիպի նիւմայան օլուպ պու իսկ հէր սընրֆի էֆրատի նաս ինտինամէ մին էլ գատիմ՝ ահվալի մէրատուտէն տիր։

Հէրէ չու միւտտաիմիզ քէնտուսինէն արթըգ օլ պապատ հէր եանտան մէտարատան մահրում վէ տէլիլ իրայէսինտէն ամիզ գալտըղընը կէօրտիւքտէ պաշլար պիր մըգտար տա հէպա ու հէյուլաթը պիզէ գարշը սիփէրլի զաֆիր մագամինտա իշլէթմէյէ քի աղ թաասճիւպըմըղը մուճիպ օլմատը. մէսէլա՝

Ֆիլան չօճուգ չէօյլէ իսպաթ իտէր, վէ տնտես պէօյլէ սէօյլէր կիպի չօճուգլարընն, վէ եախոտ չայէտ դաթան թիւրքճէյէ մալիմմոթը օլմաեան միւտիրի մէրգումընն չէհասէթինէ պինաէն կիւյա պիզ եանլըզ օգումագլըզա տիւշար օլուպ նիհայէթ իլ էմր պաղը չօճուգ[illegible] թէպէ մէճպուր օլմուշ ըմըշըզ։ Էվվէլա թէրքէ մէքթէպ ճիհէթինէ կէլինճէ չու վէճճ իլէ ճէվապէ շուրու իտէրիզ քի՝

Ա. Գ. Մարտիրոսեան

Գոփչեհէրէ Բուլար Էրմէնի

ԱԶԳ.

Գաղղիերէն, Անգղիերէն, Իտալերէն, Հայերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն եւ Տաճկերէն լեզուներով Աստուաշունչ եւ Նոր Կտակարաններ, այլ եւ այլ կազմերով, կը ծախուին Կոստանդնուպօլիս, Թոսիթաղալէ փողոց թիւ 52, եւ Ղալաթիա Ս. Մ. Մինասեանի մոտաղան։

ՀՂԻՄԱՆԻՔ ՄԸ

Ց. ԲՕԼԱՏ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. Ց. ՓԻՒՐՓՃԵԱՆ

1869

Գեղեցիկ վիպասանութիւն մ'է 140 երեսէ բաղկացեալ։

Ամենուսիկ բոլոր յառաջաբանը։

«Գարան ընթերցող եւ Գարան հրեսխա։

«Այս վիպասանութիւնը գրած ատենս տասն եւ հինգ տարուան էի, — այս ըլլայ՝ բոլոր յառաջաբանս։

«Ի՞նչ առակաւոր դրուագ ընդունեցայ, — այն որ։

«Կինը՝ կենաց քնոյն մէջ, դեղեցիկ երազ մ'է։ Յ. ԲՕԼԱՏ

Կը ծախուի ամէն գրավաճառաց քով Գին դուրուշ 3½։

---

(1) Պիթիւն Իմիկ մէճլիսինին վէ պախուսուս, բիֆաթլու խօրասանճեան էֆէնտինին գահգահաբնա պատի օլան օլ եանլըշլարը թասիհ իտէնէ իլքի լիրա վար եօլլու էօթէքինին պէրիքինին պախի իսթիհզաբ օլմասը։ Կէօրինիւր քի միւտտաիմիզ սրհնաթը վագայը ունութմուշ օլմալը քի, մէճլիսին չու գահգահաբը պիղէ իսնատ իթմէյէ չապալար։

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ

Մէքսէն պէշ սէնէսի քեանունի էվվէլի իպթիտասընտան իթիպարէն, իճրայի մուամէլաթընա պէտ օլունմուշ օլան շէ հիր բոսթասընդն, Տէր սեատէթ վէ մահէլի մալիւմէի սայիրէտէ վագը։ զերտէ էսամի վէ նիւմէրօլարը մուրագգամ օլան շիւպէլէրիլլէ, միւլհագաթը պուլունան թիւլթիւնճիւ տիւքքեանլարընը վէ խուսուսաթը սայիրէսինի միւպէյին իլան տրը։

ՏԷՐ ՍԷԱՏԷԹ ՎԷ ՄԱՀԱԼԼԻ ՍԱՑԻՐԷՏԷ ՎԱԳԸ ՇԻՒՊԷԼԷՐԻ

Բոսթանէյի ամիրէ, Սուլթան Մէհմէտ, Սուլթան Պայէզիտ, Սուլթան Ահմէտ, Ագսէրայ, Պէյ օղլու, Ղալաթա Պիւյիւք-տէրէ, Թարապիա, Եէնի-քէօյ, Արնավուտ քէօյիւ, Օրթա քէօյ, Իսկիւտար, Գատը քէօյիւ, Պիւյիւք սուա։

Մէզքիւր շիւպէլէրտէ, վէ կէրէք միւլհագաթընտան օլան թիւթիւնճիւ տիւքքեալարընտա, մէքթուպ բուլլարը, բուլլու զարֆլար ֆիրուխթ օլունաճաղը միսիլլու, իչպու տիւքքեանլարա մէքեաթիպ տախի պրոգրամլաճաղ, վէ իչպու մէքթուպլար միւվէզզիրէր մարիֆէթիլլէ, վագթլայա ալընըպ մահէլլէրինէ իրսալ օլունաճաղ տրը։

ՄԷԶՔԻՒՐ ԹԻԹԻԹԻՆՃԻԻ ՏԻՒՔՔԵԱՆԼԱՐԸՆԸՆ ՄԷՎԱԳԸ ՎԷ ՆԻՒՄԷՐՕԼԱՐԸ

Բոսընթանէյի ամիրէ ֆէլսէֆէսը։

	Նէ-մրօ։
Պապը ալի գարշըսը,	12
Մահմուտ փաշա ճամատէսի,	4
Պիւյիւք եէնի խան,	13
Գաբանը տագիզ։ Զէյրէք ճամատէսի,	4

Սուլթան Մէհէմմէտ շէ-պէոի ֆէլսէֆէսը։

	Նէ-մրօ։
Պալամի, էյուպ ճամատէսի,	29
Ֆինէր, էյուպ ճամատէսի,	17
Սուլթան Սէլիմ ճամատէսի,	109
Գարա կէօմրիւկ ճամատէսի	29
Ճիպալի ճամատէսի	21

Սուլթան Պայէզիտ շէ-պէոի ֆէլսէֆէսը

	Նէ-մրօ։
Գումաղրու։ Նուրանիէ ճամատէսի	6
Շահզատէ պաշը,	229
Վէֆա մէյտանը ճամատէսի,	57

Սուլթան Ահմէտ շէ-պէոի ֆէլսէֆէսը

	Նէ-մրօ։
Զաֆէրատը գարու ճամատէսի,	35
Ախօր գարու Գապասագալտէ,	25
Զէնգէրլի թաշ ճամատէսի,	2

Ագ-էրայ շէ-պէոի ֆէլսէֆէսը

	Նէ-մրօ։
Սամաթիա ճամատէսի	329
Ալթը մէրմէր ճամատէսի	58
Թաշգասապ ճամատէսի	157
Լանկա ճամատէսի	8

Պէյօղլու Տէօրթ-ալաղ շէ-պէոի ֆէլսէֆէսը

	Նէ-մրօ։
Պէյ օղլու ճամատէսի	198
Գուլէ գարու սու ճամատէսի,	6
Գալեօնճու գուլլուղու ճամատէսի	147

Ղալաթա մերէզի ֆէլսէֆէսը

	Նէ-մրօ։
Գարա քէօյ ճամատէսի,	10
Բէրշէմպէ բազարը, էսքի պալդ բազարը,	55
Ազատ գարու սու ճամատէսի,	204
Թօբխանէ ճամատէսի,	2
Ֆինտըգլը ճամատէսի ճամիի շէրիֆ գարշըսը	5
Պէշիքթաշ ճամատէսի,	61

Պէյ օղլու Ալ-ֆամ շէ-պէոի ֆէլսէֆէսը

	Նէ-մրօ։
Բանկալթի ճամատէսի	1
Թարթալա եօղուշու պաշը,	2

Աէրնավուտ էօյէ շէ-պէոի ֆէլսէֆէսը

	Նէ-մրօ։
Պէպէք, քէօփրիւ պաշը ճամի գարշըսը,	82
Գուրուչէշմէ քէօփրիւ պաշը,	57

Իսթանպոլ վէ Ղալաթա վէ Պէյ օղլու միւլհագաթընտան սապահլարը սաաթ տէօրթ, վէ ախշամլարը սաաթ օնտա օլարագ, կիւնտէ իրի տէֆա մէքթուպ թօրլանըպ թէվզի օլունաճաղը միսիլլու, իսկիւտար վէ Գատը քէօյիւ վէ Պէյիւք սուա վէ Գաղաղ իչի վարօրլարը կէլտիրտէն սոնրա, իլավէթէն պիրտէ էօյլէ իսթիւ թէվզին մէքեաթիպ գելմնաճաղ տրը։ Զիքր օլունան Պէյիւք սուա վէ Գատը քէօյիւ վէ Պօղաղ իչինէ կէօնտէրիլէճէք մէքեաթիպ, շիւպէլէրտէ սաաթ տօգուզա գատար գապուլ օլունաճաղ, վէ շիւպէլէր սապահլարը իւչ պուչուգտա աչըլըպ, ախշամլարը օնպիրտէ գարանաճաղ տրը։

Մուգատամ մի շէհիր բոսթասընտա իսթիմալ օլունան մէքթուպ բուլլարը, իչպու թէրթիպաթը ճէտիտէյէ տախիլ օլմասընը ճիհէթիլ, գաթան մէզքիւր աթիգ բուլլար իլէ մէքթուպ գապուլ օլունմասընաճաղը միսիլլու, իսաբէյի մէզքիւրէ թարաֆընտան, պազը մահէլէրէ վագ օլունմուշ օլան բոսթա սանտըգլարընը տախի իտարէի հազրէ իլէ հիչ պիր մինասէպէթի օլմասընը իչիւն, մէզքիւր սանտըգլարա մէքթուպ պրոգրամլամասը ճիւմէյէ իլան վէ իխթար օլունուր։

ԻԼԱՆԱԹ

ԱՐԱՄԵԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

ՀԱՄԱՁԳԱՑԻՆ

1870

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Բաց 'ի սովորական օրացոյցէ, կը պարունակէ նաեւ Ոտանաւոր մը, Զորս հանելուկներ, Եւրոպական տէրութեանց զինանշանները եւ անոնց վերակացաց գահակալութեանց օրերը, Թուրքիոյ դրամներն, չափերն ու կշիռներն, Գլխաւոր ազգայ դրամներուն բաղդատութիւնը Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ դրամներուն հետ, Ցանկ տօներու անուանց եւ աւուրը տօնախմբութեանց նոցա, Համառօտ ժամանակագրութիւն քաղաքական կիրուրեան 1867 մինչեւ 'ի յուլիս 1868, Վիճակագիր Թուրքիոյ (կայսերական գերդաստան, Առաջին պաշտօնատարք, Հայ պաշտօնատարք, Դիսպանտունք), Ազգային տեսչութիւնք եւ վիճակագիրք (Հայոց, Հռոմէական Հայոց, Բողոքական Հայոց, Յունաց, Պուլղարաց, Հրէից), Թղթատարութիւն եւ հեռագրութիւն Թուրքիոյ, Վիճակագիր Տէրութեանց, Բժշկական (քանի մը խօսք այս նիւթի վրայ, խորհրդածութիւն, դարմանք, թալկացուցմն, մահուան նշաններ ու թաղելու համար պէտք եղած զգուշութիւններ), Լրագիրք Հայերէն, Հայ բժիշկք, Տօքթէօրք Իսկիւտարի, Անձնական ընկերութիւն վասն ծաւալման ընթերցանութեան, երթեւեկք շոգենաւաց եւ երթեւեկք երկաթուղեաց։

Կը ծախսուի ամէն գրավաճառաց քով, գին 60 փարայ, լոկ Օրացոյցին գինը 40 փարայ։

ՄԻԻՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

Վ. ԾԱՆՆԻ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Իսթանպոլտա Քօէբրիւ պաշընտա, Վհթիսապ գարշըսընտա, վէ 7 վէ 8 նիւրէրօլու մաղազալարտա, վէ քէզալիք Պէյօղլուտա Աղա ճամիսի ճամատէսինտէ, 6852 սէնէսինտէ քիւշատ իսիլմիշ օլան 17 նիւմէրօլու էճզախանէսէ, հէր նէվի էճզա վէ էտէվաթը թրպպիյէ մէվճուտ օլտուղու կիպի, Նօրվէճեալը Բէթէ-Մօլլէրին Մօրինա Պալրը ճիյէրի եաղը, հէր նէվի դայէթ թազէ մատէն սուլարը, վէ քէզալիք Պօրտօ, վէ Իսբանեա, վէ Բէնօ չարապլարը, վէ Ինկիլիզ հարտալարը վէ պիրալարը, վէ Ալմանեանքն մտէվի պիրա խիւլասասը, վէ Լիպիկ նամ թապիպ իճատը օլարագ ալէա սըղըր էթի խիւլասասը, վէ Լիւպէն գօլոնիալ բարֆիւմըլէրի (գօգուլոսուլար վէ եաղլար), վէ Միւնիէ չիգօլաթը, վէ պուղ (մաքինալարը), վէ հէսաաթ հազրը պուղ տախի պուլունմագտա տրը։

ՖԻՆԱԹԼԱՐ ՂԱՅԵԹ ԷՀՎԷՆ ՏԻՐ

Մէզքիւր էճզախանէլէրէ կիճէ վագթի տախի կիտիլտիքտէ, թալէպ օլունանը իճրա վէ իթա է հազրը ատամ պուլունաճաղ տրը։

Իտարէյի ռէվէն ղէմիլէր էյնէ ղայէր ֆայէտէլի պէր

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ԱՆԿԼԷ

Եէնի ճամ ճադդէսինդէ Պուռնա եանընդա

Ն՝ 4

ԳԱԼԱԹԱ

Եվրոպանըն պիրինճի ատրէճէտէ օան գունտուրա ֆապրիգալարրյա մուգալէլէ իթմիշ օլտուղումուզտան, սաթաճաղըմըզ մալլէրին կէրէք իսիլէյի վէ կէրէք պահասը ճիհէթիլլէ, սայիրլէրինքինտէն զիեատէ մէմնուն իտիլէճէք սուրոթտէ օլաճաղընը իմսարա ճէսարէթ իտէպիլիրիզ։

Մուախխարէն կէրէք էրքէք վէ կէրէք նիսա թայիֆէսի, վէ քէզալիք կէրէք չօճուգլար իչին եէնի գունտուրալար ճէլպ իթմիշիզ տիր։ Մաղազամըզընը դայէթ վասի օլտուղունու, եանի քիւլիյէթլի մալ պուլունտուղունու, վէ միւշթէրիյէ չափուգ սուրէթտէ խրտամէթ իտիլէճէյինի տախի պէեան իտէրիզ։

ԺԷԶԻՒՍ ՎԷ ԼՕՏՆՕՆ

ՏՕԳԹՕՐ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Միւմիլէյհ տօգթօր Պէյ օղլու տա ինկիլիզ սէրայը գարուսու տիվարը սըրասընտա Համմալ պաշը սօգաղընտա վագը 68 նիւմէրօլու խանէսինտէ, բազար իրթէսի կիւնլէրի, սատթ պէշտէն օնա գատար, թէքքարէն խայրաթ պագմա եա պաշամըշ տրը։

Պալէատէ պէեան օլունան իսթիգրազ սէհիմ վէ բիեանգօ պիլէթլէրին 3 սէնէքէն թա գէրդ էլլի սէնէյէտէք միւտտէթի տէվամիյէլէրի օլուպ, հէր պիր չէքիլիշտէ 800,000 700,000 600,000 500,000 400,000 300,000 200,000 ֆրանք վէ սայիրէ ազանաճաղլար տրը։

Մէզքիւր պիլէթլէրին ֆիեաթը չու աթիտէքի վէճհ իւզրէ պէեան օլունուր, եանի, 10, 20, 40, 60, 110, 130, 220, 350, 550 ֆրանք։

Ի՛չ պու պիլէթլէրի ալանլար, պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն գազանաճաղ օլտուգտան մատտա, սահիպի իմզաեա միւրաճաաթ իլէ տիքքէրինտէ եէտէրինտէ պուլունան պիլէթլէրի ուֆթագ պիր ըսգօնթօ իլէ սաթապիլիրլէր։

Ալաֆրանկա դեկտեմբեր 1տէ չէքիլէճէք–Ավթրիանըն 1864 սէնէսի իսթիգրազը, էն պիւյիւք գազանան 220,000 ֆիօրին։

Ալաֆրանկա դեկտեմբեր 16 տա չէքիլէճէք, Միլան չէհրինին 10 ֆրանգլըգ պիլէթլէրի քի, էն պիւյիւք 100,000 ֆրանգ գազանաճաղ տրը։

Ալաֆրանկա յունվար 1 տէ, Ավթրիանըն «Գրէտի-Լօզ» բիանգօսու չէքիլէճէք օլուպ, իլք գազանան 250,000 ֆիօրին գազանաճաղ տրը։

Յունվար 2 տէ, Միլանըն 25 ֆրանգլըգ պիլէթլէրի չէքիլէճէք, վէ իլքի 100,000 ֆրանգ գազանաճաղ տրը։

Յունվար 14 տէ, Ռուսիանըն բիանգօսու չէքիլէճէք, վէ էն չօգ 200,000 գարպօն գազանաճաղ տրը։

Թաֆսիլլի մալիւմաթ իսթէյէն, Գալաթատա Գումիսիօն խանը գաբուսու եանընտա նօ. 16 Սարրաֆ Մ. Ճանէթօնուն մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէլի տիր

ՏՕԳԹՕՐ ԲԷԼԷԶ

Ամէլիյաթը ճէբրահիյ իճրա իթմէքտիզէն, ազբրեան տիշլէրին վէճալարընը (աղբը) տէֆ ու իզալէ իթմէք, վէ տիշլէրի չըգմըշ օլանլարընը տիշլէրինին երէէրինէ զահմէթսիզճէ թապէի վագ օլ-օլունմուշ կիպի, զաեէթ տիգգաթ օլունտա պէլէ տաշըմամագ իւզրէ, տիշ գոյմագ վէ տաթիլի հէմտէ վէ չէնէտէքի էմրազ վէ գուրուհ վէ թեզելիլի տէնտանա թետավի իթմէք, վէ տիշլէրի թագիրթընտան, եանի էէրլէրինտէ օյնայզգ, պիր թարաֆա տեվրիլտիքլէրի հալտէ էէրլէրինէ գոյմագ, վէ տաթիլի ֆէսի թեմիզլէճէքտէ, վէ բասլանմըշ վէ սիհհէյլանմըշ օլան տիշլէրին բաս վէ քիրլէրինի չըգարըգ, ճէվհէրի զաթիսինի թեճարիթիմէքտէ, վէ ազզըն ֆէնա գօգուլարընը իսլահ իթմէքտէ վէ աթըն վէ լաթիքտէն զայէթլի լաթիֆ վէ բանա վէ սալալէթլի վէ խաֆիֆ եէմէք եէնտիկի վագրթտա պիր զարար ու զիեան վէրմէզ ալէա եէրլի վէ չըգար գօնուր տիշլէր եաբմագտա։ օլան ֆարիալի թապէզ տիշէր Մ. Բէլէզ, Պէյօղլունտա Կալվանի սոգաղընտա 2 նիւմէրօտա իսքեան իթմէքտէ վէ ալաֆրանկա սաաթ 6 տան 4 է գատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ իհտիյէյաթը էր քիւբէյի իճրա իյէմէքտէ օլուպ, քէնտիսինի կէօրմէք վէ կէթիրթմէք միւրաա իտէնլէր օլուր իսէ, օրատան սիւալ իթմէլէրի։

ՍԱՀԻՊ ՂԱՋԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏՐՆ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆԷ
Գէ-ՅՕՂԼՈՒՆՑԱ ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ, ՏՕԹՕԿՐԱՅ ԱԳՏՈՒԼԼԱՀ
ԳԻՐԱՑԷՐԼԷՐ ԴԱՐԵԲԸՄԸՆՑԱ ՆԻՄԻՐՕ 467.

ՄԱԼԱՏԻ ՏԸ ԲՕԱԹՐԻՆ

(Հեօփէ-Բ-Ոլէբէրը)

ՄԻՐՕ Տ'ԻՐՄՖՕՄՖԻԹ ՏԸ ՇՕ

ԿՐԻՄՕ ՎԷ ԳՕՄԲ. ՓԱՐԻՍՏԷ ԷՃԶԱՃԷԸ

Մէզքիւր թէրթիպաթըն թէէսսիրի ազիմի, 1857 սէնէսինտէն պէրու, մէշհուր հէքիմլէր թարաֆընտան կէօրիւլմիշ տիւր։ Կէրչի չիմտիյէ գատար չօգ թագլիտլէրի չըգմըշ իսէտէ, հիչ պիրիսինտէ օնա մանէնտ պիր թէէսսիր կէօրիւլէմէմիշ տիր, իմտի, էհալիյէ էքլատէն նասիհաթ իտէրիզ քի, մէզքիւր շուրուպու ալտըգլարընտա, հէմ տայիմա ըէնկինին կիւզել պիր կիւլ գըրմզըլըղընտա օլմասընա, վէ հէմտէ չիշէնին էթրաֆընտա քէնտի իմզամըզ պուլունմասընա տիգգաթ իթմէլի տիրլէր։ Մէզքիւր շուրուպուն իսթիմալիյլէ էօքսիրիք քէսիլիր, կիճէ թէրէմէքլիք տէֆ օլուր, վէ քէյֆսիզ չարուգ սուրէթտէ չիֆա պուլուր։ Պու իլաճ կէօքիւս բահաթսըզընը, նէզլէ, նէվալի, պրոնշիթ իլէթի իչին քէք ալէա տրը։

Պունլար Տէր սեատէթտէ Մ. Վէլիչ վէ գումբ. վէ կանդիք պիրատէրլէր, վէ Տէլլա Սուտա, վէ Ծաննի էճզախանէլէրինտէ սաթըլմագտա տրը։

ԲԱՍԹԻՅԼ ՏԻԺԷՍԹԻՎ

ՏՐ ԼԱԳԹԱԹ ՏՐ ՍՈՒՏ Է ՏՐ ՄԱՆԵԷՋ

ՏՐ ՊԻՐԻՆ ՏԻՒ ՊԻՒՍՍՕՆ

Փարիզին հեւէրլէէ Աէ-ոեսի Եմբէրէ-ԼԷ ֆ-ուէ-ֆ-ֆրընա

Նայէլ օլմուշ եէղանը։

Մէզքիւր բասթիլլէր, թամամ հազմ իթտիրմէքլիյէ խրտամէթ իտէն եօլլարտա վուգուպուլան հէր նէվի պօզուգլուգլար իչին եէնի վէ հէքիմլիք սանսթը թապէի գանունլարընա բէք մուվաֆֆագ պիր մուալիճէտիր պու։ Մէզքիւր մուալիճէնին թէրթիպաթընտա Վիչի սուեու վէ սայիր մատէն սուլարը էճզալարը մէվճուտ պուլունտուղունտան, քեաֆֆէի հէքիմլէր թահօին իթմէքտէտիրլէր։ Պունուն պաշլըճա մուհասէնաթը, կոթրիթ։ կոթրալտի, կազ կէրի կէլմէսի, միտե չիշքինլիյի, եէմէքտէն սոնրա իրիթիֆրա կէլմէսի, հազմ իթմէքլիք կիւճլիուղիւ, վէ միտե տրրլարընտա կէօրիւլմէքտէ տիր։

Պունլար Տէր սեատէթտէ Մ. Վէլիչ վէ գումբ. Կանդիք պիրատէրլէր, Տէլլա Սուտա վէ Ծաննի էճզախանէլէրինտէ սաթըլմագտա տրը։